

Advokatfirman Wikner

Slaggatan 13
791 71 Falun
Tel 023-70 54 40 Fax: 023-70 54 49
Hemsida www.advokatwikner.se

Information till Narkolepsiföreningen Sveriges medlemmar med anledning av ikraftträdande av ändring i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:125) om medicinska krav för innehav av körkort m.m.; TSFS 2015-65.

Bakgrund

Den 1 juli 2014 meddelade EU, genom Kommissionens direktiv 2014/85/EU om ändring av Europaparlamentet och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort, att medlemsländerna måste vidta förändringar i sina nationella körkortsföreskrifter. Direktivet behandlar bland annat generella regler för hur ett säkert framförande av fordon i tunnlar skall ske, hur trafik förbi särskilda trafikmiljöer skall gå till samt en skärpning av beviljande och förnyande av körkort i de fall man lider av en allvarlig neurologisk sjukdom eller obstruktivt sömnapné syndrom.

Medlemsländerna har en skyldighet att införliva direktivet i nationell rätt. Direktivet skall vara implementerat i länderna senast 31 december 2015. Med anledning av detta tillsatte Transportstyrelsen en utredning för att tillse hur reglerna skulle utformas. Transportstyrelsen beslutade att de samtidigt skulle se över de medicinska föreskrifterna som berör dem som har sjukdomen narkolepsi, trots att detta inte krävdes i enlighet med direktivet. Transportstyrelsen har således gått längre än vad som varit nödvändigt utifrån EU:s krav.

I augusti 2015 redovisade Transportstyrelsen sitt förslag till ändring i föreskrifterna tillsammans med en konsekvensutredning. Narkolepsiföreningen har yttrat sig över förslaget samt i övrigt försökt påverka förslaget genom såväl möten som kontakter med Transportstyrelsens utredare, chefsjurist och generaldirektör. Trots den omfattande kritik som Narkolepsiföreningen framfört mot förslaget implementerades det i nästintill oförändrad lydelse.

Ändringar som vidtagits i föreskrifterna

Tidigare lydelse av 11 kap.

För innehav av behörigheterna AM, A1, A2, A, B, BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE, traktorkort eller taxiförarlegitimation

Advokatfirman Wikner

1 § Sömnapné, snarksjukdom (ronkopati) eller annan sjukdom med sömnstörning samt narkolepsi utgör hinder för innehav om förhållandena bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

2 § För innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller taxiförarlegitimation ska den ökade trafiksäkerhetsrisk som följer med sådant innehav beaktas. (TSFS 2013:2).

Villkor om läkarintyg

3 § Villkor om läkarintyg får föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

Läkarundersökning

4 § Sökanden ska tillfrågas om störning av nattsömnen på grund av sömnapné eller uttalad snarkning samt om annan sömnstörning.

Nuvarande lydelse av 11 kap.

1 § Obstruktivt sömnapné syndrom, snarksjukdom (ronkopati) eller annan sjukdom med sömnstörning samt narkolepsi utgör hinder för innehav om förhållandena bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

Med obstruktivt sömnapné syndrom i moderat form avses ett antal av 15–29 apnéer och hypopnéer per timme (apné-hypopnéindex) och med obstruktivt sömnapné syndrom i uttalad form avses ett apné-hypopnéindex på 30 eller mer.

Vid narkolepsi kan innehav av behörigheterna AM, A1, A2, A, B, BE eller traktorkort medges för den som uppnår god behandlingseffekt och god behandlingsföljsamhet. Sömnattacker eller kataplektiska attacker får inte ha förekommit under den senaste perioden på sex månader.

2 § För innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller taxiförarlegitimation ska den ökade trafiksäkerhetsrisk som följer med sådant innehav beaktas.

Narkolepsi med kataplexi utgör hinder för innehav av körkort med behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller taxiförarlegitimation.

3 § Villkor om läkarintyg får föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

Förare som behandlas för obstruktivt sömnapné syndrom i moderat eller uttalad form ska återkommande genomgå medicinsk undersökning med intervall som inte får överskrida tre år vid innehav av behörigheterna AM, A1, A2, A, B, BE eller traktorkort och ett år vid innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller taxiförarlegitimation i syfte att fastställa i vilken utsträckning behandlingen följs.

Advokatfirman Wikner

Vid narkolepsi som inte utgör hinder för innehav ska villkor om läkarintyg föreskrivas med intervall som under de första fem åren inte får överstiga ett år.

4 § Sökanden ska tillfrågas om störning av nattsömnen på grund av obstruktivt sömnapné syndrom eller uttalad snarkning samt om annan sömnstörning.

Vid läkarundersökning av obstruktivt sömnapné syndrom ska allvarlighetsgraden av dagtrötthet värderas. Läkarundersökning avseende sökanden med obstruktivt sömnapné syndrom ska innehålla bedömning och redogörelse för om sökanden har tillräcklig kontroll över sitt medicinska tillstånd och följer lämplig behandling som lindrar problemet med dagtrötthet.

Läkarens bedömning och redogörelse av behandlingsföljsamhet och behandlingseffekt ska framgå.

Undersökning vid narkolepsi ska bedöma hypersomnins svårighetsgrad, förekomst av och senaste tidpunkt för sömnattacker eller kataplexi. Behandlingsföljsamhet och behandlingseffekt ska redovisas.

Vad innebär ändringarna för de narkolepsidrabbade?

Ändringarna i föreskrifterna om medicinska krav för innehav av körkort kan innebära att det blir svårare för personer med narkolepsi att beviljas körkortstillstånd.

Föreskrifterna medför därtill att det kan bli svårare för narkolepsidrabbade som innehar körkort att få förnyat innehav.

Vidare innebär de nya föreskrifterna att narkolepsidrabbade med kataplexi i mindre utsträckning kan beviljas och få förnyat innehav avseende högre körkortsbehörigheter. Såsom föreskrifterna är utformade kan det uppfattas som att det kommer bli ett absolut förbud för dessa personer att inneha körkort med högre behörigheter, så är dock inte fallet vilket redovisas nedan.

Ändringarna innebär genomgående att det kommer bli allt viktigare med goda läkarkontakter vid utformande av intyg för innehav av körkort. Regelverket innehåller en 6-månaders regel avseende krav på uteblivna sömnattacker och kataplexier.

De narkolepsidrabbade måste tillse att läkaren har fått en god bild av deras symtombild. Det är viktigt att belysa hur tillståndet ser ut i medicinerat skick samt utförligt beskriva kataplexiernas art.

Transportstyrelsen menar att det inte har skett någon skärpning av reglerna utan att reglerna endast har förtydligats. Det återstår att se hur föreskrifterna kommer tillämpas i praktiken.

Transportstyrelsen har genom ansvarig utredare Birgitta Heed meddelat att personer med narkolepsi som innehar körkort inte kommer få sina körkort återkallade i anledning av de nya föreskrifterna. Inte heller de med högre behörigheter kommer få sina körkort

Advokatfirman Wikner

återkallade. Förändringarna innebär dock att Transportstyrelsen kommer att göra en ny bedömning utifrån föreskrifterna vid ansökan om förnyelse av körkortsinnehavet.

Möjligheter till begäran om undantag från de medicinska kraven

Som framgår av Transportstyrelsens konsekvensutredning (s.14) finns det en möjlighet för personer som inte får sin ansökan om förlängd giltighet av högre körkortsbehörigheter beviljad, att ansöka om undantag hos Transportstyrelsen. En prövning skall då ske av personliga och medicinska förhållanden.

Det finns därtill en generell möjlighet att begära om undantag från de medicinska föreskrifterna.

Se <https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/Korkort/Trafikmedicin/Ansokan-om-undantag-dispens-fran-medicinska-krav/>

Blanketter för begäran om undantag finns på <http://www.korkortsportalen.se/e-tjanster-blanketter/Blanketter/>

Möjligheter att överklaga Transportstyrelsens beslut

För det fall Transportstyrelsen inte beviljar körkortstillstånd eller beslutar att inte förnya innehav, trots ansökan om undantag, kan man överklaga beslutet till Förvaltningsrätten. Vid beslut från Transportstyrelsen följer en besvärshänvisning med där det framgår till vilken domstol man skall överklaga beslutet.

På uppdrag av Narkolepsiföreningen Sverige

Charlotta Agrell
jur kand